

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060102

PROTOKOLL
2016-02-11 och
2016-02-23
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 74
Mål nr M 11525-15

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Roger Wikström (deltar inte i frågan om prövningstillstånd), tekniska rådet Bengt Jonsson och hovrättsrådet Christina Ericson, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Erica Ehne

PARTER (såvitt nu är ifråga)

Klagande

1. Upplands-Bro kommun genom Bygg- och miljönämnden, 196 81 Kungsängen
2. Håbo kommun, 746 80 Bålsta
3. Stefan Aaskov, Strandvägen 6 A, 746 31 Bålsta
4. Göran Berlin, Strandvägen 28, 746 31 Bålsta
5. Lars Berlin, Strandvägen 12 A, 746 31 Bålsta
6. Christin Daghammar, c/o Fanny Berlin, Västmannagatan 61 A, 113 25 Stockholm
7. Solveig Dahl, Notholmen 14, 746 91 Bålsta
8. Eva Dalersjö, Strandvägen 27, 746 31 Bålsta
9. Kjell Dalersjö, Strandvägen 14, 746 31 Bålsta
10. Roger Dalersjö, Strandvägen 27, 746 31 Bålsta
11. Monica Damgaard, Strandvägen 18 B, 746 31 Bålsta
12. Sven-Åke Damgaard, Strandvägen 18 B, 746 31 Bålsta
13. Fredrik Edström, Notholmen 4, 746 91 Bålsta
14. Charlotta Enghag, Strandvägen 6 A, 746 31 Bålsta
15. Johan Jernemalm, Sävvägen 13, 746 31 Bålsta
16. Nina Jernemalm, Sävvägen 13, 746 31 Bålsta
17. Dennis Johannesson, Strandvägen 16, 746 31 Bålsta
18. Gillis Molin, Strandstigen 1, 746 31 Bålsta
19. Kerstin Molin, Strandstigen 1, 746 31 Bålsta
20. Kajsa Niklasson, Allévägen 7, 746 31 Bålsta
21. Ann-Charlotte Nordström, Strandvägen 19, 746 31 Bålsta
22. Lars Nordström, Strandvägen 19, 746 31 Bålsta

Dok.Id 1258397

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

23. Kerstin Norelius, Strandvägen 24, 746 31 Bålsta
24. Leif Norelius, Strandvägen 24, 746 31 Bålsta
25. Morgan Norrestam, Strandvägen 10, 746 31 Bålsta
26. Jyrki Salmela, Strandstigen 3, 746 31 Bålsta
27. Per Strand, Fånäsvägen 18, 746 31 Bålsta
28. Arvo Väisänen, Strandvägen 20, 746 31 Bålsta
29. Marja-Leena Väisänen, Strandvägen 20, 746 31 Bålsta
30. Anders Edfeldt, Notholmen 10, 746 91 Bålsta
31. Karin Abrahamsson, Stockholmsvägen 165, 746 31 Bålsta
32. Nils Abrahamsson, Stockholmsvägen 165, 746 31 Bålsta
- Ombud för 3–32: Jur.kand. Gunilla Högberg Björck
GBH Miljörätt, Kattfotstigen 2, 197 34 Bro
33. Aronsborg Samfällighetsförening, c/o Ruben Martinez, Aronsborg 33,
746 31 Bålsta
34. Bertil Fagerberg, Strandvägen 30, 746 31 Bålsta
35. Marie Fagerberg, Strandvägen 30, 746 31 Bålsta
36. Anneli Holm, Notholmen 6, 746 91 Bålsta
37. Tommy Holm, Notholmen 6, 746 91 Bålsta
38. Johan Gunnerfält, Backlöksvägen 117, 165 78 Hässelby
39. Kjell Hansson, Lomvägen 365, 192 56 Sollentuna
40. Carl Gösta Hellgren, Klockargränd 37, 192 72 Sollentuna
41. Patrick Larsson, Jonstorpsvägen 6, 171 55 Solna
42. Moa Malmberg, Jonstorpsvägen 6, 171 55 Solna
43. Jens Nyberg, Stockholmsvägen 145, 746 31 Bålsta
44. Andrej Prokopov, Hälledagsvägen 10, 746 31 Bålsta
45. Natalya Prokopova, Hälledagsvägen 10, 746 31 Bålsta
46. Irene Sjöborg, Hjortvägen 14, 746 35 Bålsta
47. Leif Sjöborg, Hjortvägen 14, 746 37 Bålsta
48. Bostadsrättsföreningen Kalmarstrand, 769613-9117,
Hälledagsvägen 4, 746 31 Bålsta
49. Richard Björkman, Hälledagsvägen 14, 746 31 Bålsta
50. Ulrika Björkman, Hälledagsvägen 14, 746 31 Bålsta
51. Peter Boll, Hälledagsvägen 1, 746 31 Bålsta

- 52. Siw-Karre Boll, Hälledagsvägen 1, 746 31 Bålsta
- 53. Elisabet Forhaug, Hälledagsvägen 4, 746 31 Bålsta
- 54. Per Forhaug, Hälledagsvägen 4, 746 31 Bålsta
- 55. Arja Larsson, Hälledagsvägen 18, 746 31 Bålsta
- 56. Olle Larsson, Hälledagsvägen 18, 746 31 Bålsta
- 57. Jörgen Piontek, Strandvägen 18 A, 746 31 Bålsta
- 58. Kjell Strömberg, Hälledagsvägen 20, 746 31 Bålsta
- 59. Lena Strömberg, Hälledagsvägen 20, 746 31 Bålsta
- 60. Thomas Trumstedt, Hälledagsvägen 8, 746 31 Bålsta
- 61. Jur. kand. Monica Persson, tillika ombud för 49–60,
Strandvägen 18 A, 746 31 Bålsta
- 62. Lise-Lotte Bystedt, Sandvreten 1, 746 91 Bålsta
- 63. Håkan Ljungkvist, Rösevägen 14, 746 91 Bålsta
- 64. Marie Mognaschi, Allévägen 6, 746 31 Bålsta
- 65. Paolo Mognaschi, Allévägen 6, 746 31 Bålsta
- 66. Anita Norrman, Bofinksvägen 12, 178 39 Ekerö
- 67. Claes Norrman, Bofinksvägen 12, 178 39 Ekerö
- 68. Småa AB, 556497-1322, Box 47613, 117 94 Stockholm
Ombud för 68: Advokaterna Robert Ström och Fredrik Bonde,
Landahl Advokatbyrå AB, Box 19143, 104 32 Stockholm
- 69. Annelie Lifvergren, Åsögatan 200 C, 116 32 Stockholm
- 70. Stefan Lifvergren, Åsögatan 200 C, 116 32 Stockholm

Motparter

- 1. NCC Roads Aktiebolag, 556302-3307, 170 80 Solna
Ombud: Advokat Agnes Larfeldt Alvé, Box 2035, 132 02 Saltsjö-Boo
- 2. Länsstyrelsen i Stockholms län, Box 22067, 104 22 Stockholm
- 3. Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala

SAKEN

Tillstånd till vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet på fastigheterna Toresta 4:1 i Upplands-Bro kommun och Spånga 1:9 i Håbo kommun; nu fråga om prövningstillstånd m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-12-22 i mål nr M 3337-15

Målet föredras varvid följande antecknas avseende frågan om inhibition.

Håkan Ljungkvist, Monica Persson och hennes huvudmän, Anita och Claes Norrman, Paolo och Marie Mognaschi, Andrej Prokopov, Natalja Prokopova, Kjell Hansson, Bostadsrättsföreningen Kalmarstrand, Leif och Irene Sjöborg, Gunilla Högberg Björcks huvudmän, Anneli och Tommy Holm, Lise-Lotte Bystedt och Jens Nyberg har yrkat att mark- och miljödomstolens dom tills vidare inte ska få verkställas, dvs. inhibition, och har till stöd för sina yrkanden om inhibition uppgett sammanfattningsvis följande.

Någon risk för att projekt Förbifart Stockholm försenas finns inte. Det finns andra aktörer alternativt andra platser där mottagande av berg från Förbifart Stockholm kan tas emot, där påverkan på människors hälsa och miljön är mindre. Det finns hotade och rödlistade arter inom bl.a. Natura 2000-områden som riskerar att skadas. Detta har inte utretts. Det råder en stark opinion mot verksamheten. Samrådsförfarandet, miljökonsekvensbeskrivningen och bullerutredningen har allvarliga brister. Orörda naturområden behöver tas i anspråk för anläggande av kaj och transportväg, vilket innebär skador som inte kan läkas eller tar mycket lång tid att läka. Det finns inte längre konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande. Tidpunkten för när sjötransporterna ska ta sin början i full skala är i dagsläget hösten 2017, ett år senare än vad som anges i tillståndsansökan. Anläggningsarbetena kan utföras med start vintern 2016/2017 och slutföras före hösten 2017. Eventuella enstaka transporter under våren 2017 kan Trafikverket hantera med andra mottagningshamnar.

NCC Roads Aktiebolag (bolaget) har bestritt klagandenas yrkanden om inhibition och har till stöd för sitt bestridande, utöver vad som tidigare uppgetts, uppgett i huvudsak följande. Avsikten från Trafikverkets sida har initialt och fram till helt nyligen varit att påbörja utskeppning av material från Norra Lovön till Toresta under hösten 2016. Trafikverket har upplyst bolaget om att denna utskeppning i dagsläget förväntas kunna påbörjas som senast vid årsskiftet 2016/17. Bolaget har genomfört en geoteknisk undersökning av området för den planerade kajanläggningen. Detaljprojektering av kajen återstår emellertid och med hänsyn till den försening som Trafikverkets upphandlings-förfarande inneburit har bolaget ännu inte behövt påbörja

anläggningsarbetena vid kajen. Avsikten är dock att detta ska ske inom kort för att kajen samt övriga anläggningar ska kunna tas i drift senast vid årsskiftet 2016/17. Säkerheten för verkställighetsförordnandet har godkänts av Länsstyrelsen i Stockholms län och bolagets avsikt är därför att nu påbörja förberedelsearbetena inom området mellan nuvarande verksamhetsområde och strandlinjen genom nedtagning av träd samt anläggande av transportväg m.m., för att sedan kunna påbörja de grumlande arbetena den 15 september 2016. Dessa arbeten i vatten beräknas pågå ca 1–2 månader och därefter krävs ytterligare arbeten för färdigställande av kajanläggningen med erforderliga installationer för att hinna klart till årsskiftet.

Mark- och miljööverdomstolen fattar följande

BESLUT (att meddelas 2016-02-26)

Slut

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar Håkan Ljungkvists, Leif Sjöborgs och Irene Sjöborgs överklaganden.
2. Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd.
3. Mark- och miljööverdomstolen förordnar, till dess något annat beslutas, att vidare åtgärder för verkställighet av mark- och miljödomstolens dom inte får ske (inhibition).

Skäl – punkten 1

Enskildas klagorätt i miljö mål regleras i 16 kap. 12 § miljöbalken. Av bestämmelsen följer att överklagbara domar och beslut får överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot. I förarbetena till bestämmelsen anges att tolkningen av vem som ska ha rätt att överklaga ska vara generös (prop. 1997/98:45 del 1 s. 482 ff). Enligt praxis föreligger klagorätt för personer som kan tillfogas skada eller utsättas för annan olägenhet genom den verksamhet för vilken tillstånd söks, om risken för skada eller olägenhet rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte enbart är teoretisk eller helt obetydlig (se bl.a. NJA 2004 s. 590 I och II).

Håkan Ljungkvist, Leif Sjöborg och Irene Sjöborg bor samtliga på ett sådant avstånd från den ansökta verksamheten, ca 3 kilometer, att det enligt Mark- och miljööverdomstolen – särskilt med hänsyn till områdets karaktär med mellanliggande bebyggelse och kuperad terräng – inte kan anses finnas en konkret risk för att de utsätts för skada eller olägenhet i sina bostäder. Vad de i övrigt anfört om hur de berörs av den sökta verksamheten utgör inte heller skäl som kan anses ge rätt att klaga i målet. Deras överklaganden ska därför avvisas.

Skäl – punkten 3

Mark- och miljööverdomstolen finner, med hänsyn till bolagets uppgifter om tidsplanen för projekt Förbifart Stockholm och arbetena vid Toresta, att det inte längre kan anses finnas konkreta skäl för ett verkställighetsförordnande. Det är inte heller längre förknippat med några beaktansvärda nackdelar för bolaget om tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart. Bolagets intresse av ett verkställighetsförordnande kan därför inte anses väga tyngre än de motstående intressen i målet som talar för att ett lagakraftvunnet avgörande bör finnas innan tillståndet får tas i anspråk. Det finns därför skäl att, fram till dess något annat beslutas, förordna att vidare åtgärder för verkställighet av mark- och miljödomstolens dom inte får ske, dvs. inhibition.

HUR MAN ÖVERKLAGAR beslutet under punkten 1, se bilaga A.

Överklagande senast 2016-03-29

Beslutet under punkten 2 får inte överklagas.

Beslutet under punkten 3 får överklagas endast i samband med att Mark- och miljööverdomstolens dom eller slutliga beslut i målet överklagas.

Erica Ehne

Protokollet uppvisat/